

WIJ WILLEM ALEXANDER,
BIJ DE GRATIE GODS,
KONING DER NEDERLANDEN,
PRINS VAN ORANJE-NASSAU,
ENZ. ENZ. ENZ.

Besluit van ... houdende wijziging van verschillende besluiten in verband met het monitoren van de veiligheid op scholen

Op de voordracht van Onze Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media, van xxx, nr. xxx, directie Wetgeving en Juridische Zaken;

Gelet op artikel 4c, derde lid, van de Wet op het primair onderwijs, artikel 3b, derde lid, van de Wet op het voortgezet onderwijs, artikel 5a, derde lid, van de Wet op de expertisecentra, artikel 6a, derde lid, van de Wet primair onderwijs BES en artikel 4a, derde lid, van de Wet voortgezet onderwijs BES;

De Afdeling advisering van de Raad van State gehoord (advies van xxx, nr. xxx);

Gezien het nader rapport van Onze Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media van xxx, nr. xxx, directie Wetgeving en Juridische Zaken;

Hebben goedgevonden en verstaan:

ARTIKEL I WIJZIGING VAN HET BESLUIT BEKOSTIGING WPO

Het Besluit bekostiging WPO wordt als volgt gewijzigd:

A

In het opschrift van Hoofdstuk IIIa. wordt na 'leerresultaten school' toegevoegd 'en monitor veiligheid op school'.

B

Na artikel 34.6 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 34.6a Monitor veiligheid op school

Het instrument ter monitoring van de ervaren veiligheid door leerlingen, bedoeld in artikel 4c, eerste lid, onderdeel b, van de wet:

- a. geeft inzicht in de ervaren en feitelijke veiligheid en het welbevinden van de leerlingen op school;

- b. wordt ten minste eens per schooljaar afgenomen onder een representatief deel van de leerlingen; en
- c. is gestandaardiseerd, valide en betrouwbaar.

ARTIKEL II WIJZIGING VAN HET INRICHTINGSBESLUIT WVO

Het Inrichtingsbesluit WVO wordt als volgt gewijzigd:

A

In het opschrift van Hoofdstuk IV. wordt na 'Beoordeling leerresultaten' toegevoegd 'en monitor veiligheid op school'.

B

Na artikel 37b wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 37b1. Monitor veiligheid op school

Het instrument ter monitoring van de ervaren veiligheid door leerlingen, bedoeld in artikel 3b, eerste lid, onderdeel b, van de wet:

- a. geeft inzicht in de ervaren en feitelijke veiligheid en het welbevinden van de leerlingen op school;
- b. wordt ten minste eens per schooljaar afgenomen onder een representatief deel van de leerlingen; en
- c. is gestandaardiseerd, valide en betrouwbaar.

ARTIKEL III WIJZIGING VAN HET BESLUIT BEKOSTIGING WEC

In het Besluit bekostiging WEC wordt na artikel 47 een hoofdstuk ingevoegd, luidende:

Hoofdstuk IX. Overige bepalingen

Artikel 48. Monitor veiligheid op school

Het instrument ter monitoring van de ervaren veiligheid door leerlingen, bedoeld in artikel 5a, eerste lid, onderdeel b, van de wet:

- a. geeft inzicht in de ervaren en feitelijke veiligheid en het welbevinden van de leerlingen op school;
- b. wordt ten minste eens per schooljaar afgenomen onder een representatief deel van de leerlingen; en
- c. is gestandaardiseerd, valide en betrouwbaar.

ARTIKEL IV WIJZIGING VAN HET BESLUIT BEKOSTIGING WPO BES

In het Besluit bekostiging WPO BES wordt na artikel 25 een hoofdstuk ingevoegd, luidende:

Hoofdstuk Va. Overige bepalingen

Artikel 25a. Monitor veiligheid op school

Het instrument ter monitoring van de ervaren veiligheid door leerlingen, bedoeld in artikel 6a, eerste lid, onderdeel b, van de wet:

- a. geeft inzicht in de ervaren en feitelijke veiligheid en het welbevinden van de leerlingen op school;

- b. wordt ten minste eens per schooljaar afgenomen onder een representatief deel van de leerlingen; en
- c. is gestandaardiseerd, valide en betrouwbaar.

ARTIKEL V WIJZIGING VAN HET INRICHTINGSBESLUIT WVO BES

In het Inrichtingsbesluit WVO BES wordt na artikel 35 een hoofdstuk ingevoegd, luidende:

Hoofdstuk IIIa. Overige bepalingen

Artikel 35a. Monitor veiligheid op school

Het instrument ter monitoring van de ervaren veiligheid door leerlingen, bedoeld in artikel 4a, eerste lid, onderdeel b, van de wet:

- a. geeft inzicht in de ervaren en feitelijke veiligheid en het welbevinden van de leerlingen op school;
- b. wordt ten minste eens per schooljaar afgenomen onder een representatief deel van de leerlingen; en
- c. is gestandaardiseerd, valide en betrouwbaar.

ARTIKEL VI INWERKINGTREDING

Dit besluit treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

De Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media,

Arie Slob

Nota van toelichting

Algemeen

1. Inleiding

Een veilige school is voor leerlingen van groot belang om tot leren te komen. Daarom is een school sinds 2015 verplicht om actief beleid te voeren gericht op de bevordering van de veiligheid en om pesten structureel aan te pakken en daartoe de veiligheid op school te monitoren.¹ Uit onderzoek blijkt dat er door de monitoring van scholen een realistisch beeld ontstaat van het pesten op de school.² Leerlingen worden meer gepest dan ouders en docenten soms beseffen en er blijken grote verschillen tussen scholen en klassen te zijn. Met de monitor kunnen scholen achterhalen hoe de veiligheid van kinderen op school daadwerkelijk is. De resultaten van de monitor geven scholen aanknopingspunten om het beleid ten aanzien van veiligheid gericht in te zetten en indien nodig aan te passen.³ De monitor op scholen heeft toegevoegde waarde voor scholen in hun veiligheidsbeleid. Met deze algemene maatregel van bestuur (hierna: amvb) worden de eisen die aan de uitvoering van de monitor gesteld worden, uitgewerkt. Dit zodat duidelijke criteria gelden op basis waarvan scholen kunnen vaststellen wanneer zij de veiligheid op de juiste wijze monitoren.

Leeswijzer

Formeel is het bevoegd gezag, en niet de school, drager van rechten en plichten op grond van de onderwijswetten. Omwille van de leesbaarheid wordt echter in de tekst hieronder het "bevoegd gezag van een school" ook wel aangeduid als "school".

2. Hoofdpijnen van het voorstel

a) Aanleiding

Met de Wet tot wijziging van enige onderwijswetten in verband met het invoeren van de verplichting voor scholen zorg te dragen voor de veiligheid op school (Stb. 2015, 238) (hierna: Wet veiligheid op school), is per 1 augustus 2015 in de onderwijswetten een verplichting geïntroduceerd tot monitoring van de veiligheid van leerlingen.⁴ De Wet veiligheid op school vormde het sluitstuk van het plan van aanpak tegen pesten.⁵ Een school is verplicht om actief beleid te voeren gericht op de bevordering van de veiligheid en om pesten structureel aan te pakken en daartoe de veiligheid op school te monitoren. Onder veiligheid wordt in de Wet veiligheid op school verstaan: een school is veilig als de psychische, sociale en fysieke veiligheid van leerlingen niet door handelingen van anderen wordt aangetast.⁶ Het doel van de Wet veiligheid op school is het borgen van veiligheid en dat scholen pesten structureel aanpakken. Door continu aandacht te hebben voor de veiligheid op school kan dit worden bereikt.⁷ Met de Wet veiligheid op school zijn scholen verplicht om zorg te dragen voor de veiligheid voor al hun leerlingen. Het gaat hier om een vergaande inspanningsverplichting voor scholen.⁸ De wettelijke verankering van de verantwoordelijkheid voor veiligheid geeft duidelijkheid over welke minimale randvoorwaarden van scholen wordt gevraagd ten aanzien van veiligheid en biedt een noemer om scholen die niet voldoen aan deze verantwoordelijkheid te kunnen aanspreken. Door de inspanningsverplichting wettelijk te verankeren is sprake van een

¹ Stb. 2015, 238.

² *Wat werkt tegen pesten. Effectiviteit van kansrijke programma's tegen pesten in de Nederlandse onderwijspraktijk*, bijlage bij *Kamerstukken II 2017/18, 29240*, nr. 82.

³ *Kamerstukken II 2017/18, 29240*, nr. 82.

⁴ De wet zag op het wijzigen van de Wet op het primair onderwijs; Wet op het voortgezet onderwijs; Wet op de expertisecentra; Wet primair onderwijs BES en Wet voortgezet onderwijs BES.

⁵ *Kamerstukken II 2014/15, 34130*, nr. 3, p. 5.

⁶ *Kamerstukken II 2014/15, 34130*, nr. 3, p. 2.

⁷ *Kamerstukken II 2014/15, 34130*, nr. 3, p. 5.

⁸ *Kamerstukken II 2014/15, 34130*, nr. 3, p. 2.

plicht waar iedere school aan moet voldoen en daarmee is sprake van een deugdelijkheidseis. De Inspectie van Onderwijs (hierna: inspectie) kan met de wettelijke verankering handhaven en in een uiterst geval een bekostigingssanctie opleggen.⁹ Het wettelijk vastleggen van het monitoren van de veiligheid en de minimale vereisten aan het monitoringsinstrument daarvan dient er voor te zorgen dat scholen een realistisch beeld krijgen van de veiligheid op school. Op basis daarvan kunnen zij bijdragen aan het tegengaan van pesten, maar ook in bredere context, de veiligheid vergroten.

In de initiatiefwet van de leden Bisschop, Van Meenen en Rog tot wijziging van de Wet op het primair onderwijs, de Wet primair onderwijs BES, de Wet op de expertisecentra, de Wet op het voortgezet onderwijs, de Wet voortgezet onderwijs BES en de Wet op het onderwijstoezicht in verband met een doeltreffender regeling van het onderwijstoezicht (Stb. 2016, 179) (hierna: Wet doeltreffender regeling van het onderwijstoezicht) zijn de onderwijswetten omtrent veiligheid op school verder gewijzigd. Het idee van deze wet is dat de grondslag voor het optreden van de overheid verhelderd wordt.¹⁰ Met de wet wordt benadrukt dat de inspectie in de kern twee taken heeft bij het houden van toezicht. Ten eerste het beoordelen en bevorderen van de kwaliteit van onderwijs en ten tweede het toezicht houden op de naleving van de wettelijke voorschriften. In deze wet wordt de nadruk gelegd op de tweede taak van de inspectie.¹¹ Bij nota van wijziging op de Wet doeltreffender regeling van het onderwijstoezicht is de grondslag opgenomen om bij of krachtens algemene maatregel van bestuur de eisen, die aan de uitvoering van de monitoring veiligheid op school worden gesteld, te kunnen uitwerken.¹² De monitor van de veiligheid van leerlingen is immers een deugdelijkheidseis en het vaststellen van de invulling van de deugdelijkheidseis dient bij of krachtens de wet te worden geregeld.¹³

In de diverse onderwijswetten is met de Wet doeltreffender regeling van het onderwijstoezicht aan verschillende artikelen over de veiligheid op school¹⁴ een lid toegevoegd. Het gaat hier om een bepaling waarin bij of krachtens de wet vereisten kunnen worden gesteld aan de uitvoering van de monitor. Het uitwerken van regels over het monitoringsinstrument kan betrekking hebben op de volgende onderdelen:

- de aandachtsgebieden die het instrument inzichtelijk maakt,
- de representativiteit van het instrument, en
- de frequentie waarmee het instrument wordt ingezet.

Deze amvb geeft invulling aan het zojuist beschreven lid. Het voornemen tot het treffen van deze amvb is op meerdere momenten aan de orde gekomen in de communicatie met de Tweede Kamer. In een schriftelijk overleg omtrent de monitor veiligheid in en rond scholen heeft de Kamer geïnformeerd naar "hoe het kabinet uitwerking geeft aan het gegeven dat het wettelijke kader inzake veiligheid op scholen sinds 1 juli 2017 is aangevuld met de voorwaarde dat een nadere regeling van een representatief en actueel instrument bij algemene maatregel van bestuur dient te geschieden en niet in het toezichtkader".¹⁵ Als reactie op deze vraag is aangegeven dat een amvb in voorbereiding is waarmee nadere invulling wordt gegeven aan de monitoring van de veiligheidsbeleving van leerlingen.¹⁶ De motie van het lid Bisschop c.s.¹⁷ waarin werd verzocht rekening te houden met kleine scholen bij de uitwerking van de amvb is overgenomen en daarbij is aangegeven dat rekening zal worden gehouden met deze

---

⁹ *Kamerstukken II* 2014/15, 34130, nr. 3, p. 4-5 en 8.

¹⁰ *Kamerstukken II* 2013/14, 33862, nr. 3, p. 3.

¹¹ *Kamerstukken II* 2013/14, 33862, nr. 3, p. 8.

¹² *Kamerstukken II* 2014/15, 33862, nr. 12 herdruk. De artikelen die werden gewijzigd zijn: artikel 4c Wet op het primair onderwijs; artikel 3b Wet op het voortgezet onderwijs; artikel 5c Wet op de expertisecentra; artikel 6a Wet primair onderwijs BES en artikel 4a Wet voortgezet onderwijs BES.

¹³ *Kamerstukken II* 2014/15, 34130, nr. 10.

¹⁴ Zie voetnoot 12.

¹⁵ *Kamerstukken II* 2017/18, 29240, nr. 76, p. 4.

¹⁶ *Kamerstukken II* 2017/18, 29240, nr. 76, p. 13.

¹⁷ *Kamerstukken II* 2017/18, 29240, nr. 79.

motie bij de uitwerking van de amvb.¹⁸ In de begeleidende brief bij het rapport 'Wat werkt tegen pesten', van 24 mei 2018 is door de minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media nogmaals toegezegd dat in een amvb de voorschriften omtrent de monitor veiligheid op school worden uitgewerkt en daarbij rekening zal worden gehouden met kleine scholen.¹⁹

b) Nut en noodzaak van de amvb

Uit het onderzoek 'Wat werkt tegen pesten' blijkt dat het monitoren van de veiligheid van leerlingen op school essentieel is om een passende aanpak te kiezen tegen pesten en om systematisch na te kunnen gaan of een gekozen aanpak daadwerkelijk tot vermindering van pesten leidt.²⁰ De monitoring is een middel om pesten te verminderen, maar ook in bredere context om de veiligheid te vergroten.²¹ De resultaten van de monitor stellen scholen in staat om geïnformeerd keuzes te maken. Het monitoren is de eerste noodzakelijke stap in onder andere het verminderen en voorkomen van pesten.²²

Zoals eerder gesteld is het doel van de Wet veiligheid op school het borgen van veiligheid en dat scholen pesten structureel aanpakken. Daartoe dienen schoolbesturen actief beleid te voeren en de veiligheid te monitoren. Hiervoor is vereist dat de resultaten van deze monitor er ook daadwerkelijk toe leiden dat scholen een realistisch beeld krijgen van de veiligheid op school en eventuele problemen kunnen aanpakken. Door de vereisten waaraan het instrument ter monitoring van de veiligheid op school dient te voldoen op objectieve wijze vast te leggen in deze amvb gelden voor scholen gelijke en inzichtelijke minimumcriteria, waarmee wordt verzekerd dat de monitor relevante informatie zal opleveren op basis waarvan de school kan handelen. Het vastleggen van kwaliteitseisen garandeert de basiskwaliteit van de instrumenten. Hierdoor wordt de school gefaciliteerd in het op relevante wijze monitoren en zo goed mogelijk borgen van de veiligheid van de leerlingen op school.

Het vaststellen van deze amvb heeft bovendien als doel om er voor te zorgen dat scholen zelfstandig in staat zijn om vast te kunnen stellen wanneer een instrument ter monitoring van de veiligheid van leerlingen op school voldoet aan de eisen die in de verschillende onderwijswetten worden gesteld. Dit biedt rechtszekerheid aan de scholen. Met het vastleggen van de vereisten in deze amvb wordt ook een in regelgeving vastgelegd kader gegeven op basis waarvan de inspectie toezicht kan houden en daarmee kan de inspectie voldoen aan haar taak om toezicht te houden op het naleven van de wettelijke deugdelijkheidseisen door scholen. Op deze manier wordt met deze amvb ook aangesloten bij de doelen van de nota van wijziging en de doelen van de Wet doeltreffender regeling van het onderwijstoezicht.

3. Vereisten aan de monitoring

Bij het formuleren van de wettelijke eis dat scholen de veiligheid van leerlingen op school dienen te monitoren is in de memorie van toelichting (hierna: toelichting) op de Wet veiligheid op school ook aangegeven welke inzichten de monitor zou moeten geven zodat het instrument een representatief en actueel beeld van de veiligheid op school geeft. De monitor dient volgens de toelichting aan een aantal vereisten te voldoen zodat de daarmee verzamelde gegevens valide zijn en het instrument op betrouwbare manier meet. Hiertoe dient de monitor inzicht te geven in de ervaren fysieke en sociale veiligheid van de leerlingen op school en hoe het staat met het welbevinden van de leerlingen op school. Om een goed beeld te geven van de situatie is van belang dat een

¹⁸ *Handelingen II 2017/18*, 60, item 27, p. 3.

¹⁹ *Kamerstukken II 2017/18*, 29240, nr. 82, p. 2-3.

²⁰ *Wat werkt tegen pesten. Effectiviteit van kansrijke programma's tegen pesten in de Nederlandse onderwijspraktijk*, bijlage bij *Kamerstukken II 2017/18*, 29240, nr. 82, p. 8-9 en 80.

²¹ *Wat werkt tegen pesten. Effectiviteit van kansrijke programma's tegen pesten in de Nederlandse onderwijspraktijk*, bijlage bij *Kamerstukken II 2017/18*, 29240, nr. 82, p. 21.

²² *Wat werkt tegen pesten. Effectiviteit van kansrijke programma's tegen pesten in de Nederlandse onderwijspraktijk*, bijlage bij *Kamerstukken II 2017/18*, 29240, nr. 82, p. 21 en 75-76.

gestandaardiseerd instrument wordt gebruikt, dat ten minste eens per jaar onder een representatief deel van de leerlingen wordt afgenomen, aldus nog steeds de toelichting.²³ De criteria die zijn opgenomen in de toelichting zijn indertijd zorgvuldig afgestemd met scholen, de sectororganisaties en de inspectie.

De zojuist beschreven criteria vormen uitgangspunt voor de in deze amvb geformuleerde eisen ten aanzien van het instrument dat dient te worden gebruikt voor het monitoren van de veiligheid op school.²⁴ Er is voor gekozen om zo veel mogelijk aan te sluiten bij de criteria die destijds in de toelichting zijn beschreven. Met de implementatie van de Wet veiligheid op school is door verschillende partijen ervaring opgedaan in het vormgeven van de instrumenten om de veiligheid op school van leerlingen te kunnen monitoren. Daarbij zijn de criteria verdisconteerd die volgen uit de Wet veiligheid op school en de toelichting daarop.

De keuze om aan te sluiten bij de huidige praktijk zorgt er ook voor dat, zoals verzocht in de motie Bisschop c.s.²⁵ rekening wordt gehouden met kleine scholen. Voor alle, ook kleine, scholen betekent dit namelijk dat er ruime keuzemogelijkheden bestaan, die de school in staat stellen om een goede balans te vinden tussen belasting (en minimalisering daarvan door benutting van reeds bestaande instrumenten) en invulling van de monitoring die past bij de eigen situatie.

Op grond van deze amvb dient een instrument ter monitoring van de ervaren veiligheid van leerlingen een beeld te geven van ten minste de drie aandachtsgebieden; de monitor dient ten minste jaarlijks te worden afgenomen; de monitor dient onder een representatief deel van de leerlingen te worden afgenomen; het instrument dient gestandaardiseerd te zijn, valide en ten slotte betrouwbaar. Op de eisen wordt hieronder afzonderlijk ingegaan.

Aandachtsgebieden

De monitoring dient een beeld te geven van ten minste drie aandachtsgebieden²⁶:

1) bij de 'ervaren veiligheid' van leerlingen gaat het over de vraag hoe de leerlingen de school voor wat betreft de veiligheid beleven. Deze beleving kan afwijken van de feitelijke veiligheid waarvan op een school sprake is. Om dit na te gaan kunnen uiteenlopende vragen worden gesteld zoals bijvoorbeeld: voelen de leerlingen zich veilig in de klas of op het schoolplein; zijn leerlingen bang voor andere leerlingen; zijn leerlingen bang gepest te worden; hebben leerlingen het idee dat er wordt gepest op school. Deze of andere vragen die een vergelijkbare strekking hebben geven een beeld over de ervaren veiligheid van leerlingen op school.

2) bij de 'feitelijke veiligheid' gaat het over de vraag of leerlingen situaties meemaken die leiden tot aantasting van de veiligheid op school. Om dit na te gaan kunnen uiteenlopende vragen worden gesteld, zoals bijvoorbeeld: is de leerling de afgelopen periode op school gepest; is de leerling via sociale media door medeleerlingen gepest; hebben andere leerlingen de leerling expres pijn gedaan; is de leerling op school gediscrimineerd; zijn spullen van de leerling afgepakt of stukgemaakt. Deze en andere vragen die een vergelijkbare strekking hebben kunnen worden gesteld om een beeld te geven van de feitelijke veiligheid op school.

3) bij het 'welbevinden van de leerlingen' op school gaat het over de vraag of leerlingen zich prettig voelen op school. Om dit na te gaan kunnen uiteenlopende vragen worden

²³ *Kamerstukken II 2014/15*, 34130, nr. 3, p. 8.

²⁴ Dit volgens artikel 4c Wet op het primair onderwijs; artikel 3b Wet op het voortgezet onderwijs; artikel 5c Wet op de expertisecentra; artikel 6a Wet primair onderwijs BES; artikel 4a Wet voortgezet onderwijs BES.

²⁵ *Kamerstukken II 2017/18*, 29240, nr. 79.

²⁶ Dit zijn de aandachtsgebieden bedoeld in het derde lid, onderdeel a, van de artikelen 4c WPO, 3b WVO, 5c WEC, 6a WPO BES en 4a WVO BES.

gesteld zoals bijvoorbeeld: ervaren leerlingen de school als aangenaam; voelen leerlingen zich op school op hun gemak; voelen leerlingen zich op hun gemak bij de leraar; hebben leerlingen het gevoel zichzelf te kunnen zijn op school; hebben leerlingen een leuke klas; gaan leerlingen met plezier naar school. Deze en andere vragen die een vergelijkbare strekking hebben kunnen worden gesteld om een beeld te geven van het welbevinden van de leerlingen op school.

Het monitoringsinstrument dient vragen te bevatten over deze drie aandachtsgebieden. Op deze manier wordt voor elk van de aandachtsgebieden in beeld gebracht hoe de stand van zaken is. Een school kan een meetinstrument kiezen die vragen bevat die passen bij de situatie van de school.

Jaarlijks

Het te gebruiken monitoringsinstrument dient ten minste eens per schooljaar te worden afgenomen zodat scholen over actuele gegevens beschikken. Voor scholen die dat willen, bestaat de mogelijkheid om een instrument te kiezen dat op meer dan één moment meet. Deze scholen kunnen met de gegevens uit de meest recente meting voldoen aan de verplichting tot monitoring.

Representatief

Het begrip representatief betekent dat de met het instrument verzamelde gegevens een beeld geeft dat geldig is voor de gehele leerlingenpopulatie van school. Dit beeld dient te zijn gebaseerd op de eigen ervaringen van de leerlingen. Het is dan ook noodzakelijk dat leerlingen de vragenlijst zelf invullen. Voor een representatief beeld kan de vragenlijst voorgelegd worden aan alle leerlingen of aan een goede doorsnede van de leerlingenpopulatie. Dit biedt scholen de ruimte om, afhankelijk van hun situatie op school en het gebruikte instrument een keuze te maken die past bij de situatie van de school.

Op het moment dat een school er voor kiest om maar een deel van de leerlingenpopulatie te ondervragen is het belangrijk dat de aantallen leerlingen die worden bevraagd voldoende zijn om uitspraken te doen die geldig zijn voor de school, en dat de bepaling van de groepen die worden bevraagd aselekt is. Hier houdt aselekt in dat niet bewust of onbewust groepen buiten beeld blijven waarvan vermoed had kunnen worden dat van een afwijkende situatie ten opzichte van rest van de school sprake zou kunnen zijn. Als sprake is van aanwijzingen voor de situatie dat een bepaalde groep een afwijkend oordeel zal geven is het van belang dat de selectie van de te bevragen leerlingen zo wordt gemaakt dat informatie over deze situatie wordt verkregen. Bij de keuze om een deel van de leerlingen te bevragen kan worden gedacht aan bevraging van een willekeurige selectie van leerlingen uit alle klassen of leerjaren of bevraging van leerlingen uit gespreide leerjaren, zoals bijvoorbeeld leerjaar 1, 3, 5 enzovoorts. Van belang is dat niet steeds dezelfde deelverzameling van leerlingen bevraagd wordt.

Gestandaardiseerd

Het te gebruiken monitoringsinstrument dient een gestandaardiseerd instrument te zijn. Dit betekent dat het instrument gebruik maakt van vaste vragen en dat het instrument vaste procedures kent voor de afname, opslag, verwerking, analyse en interpretatie van de gegevens. Door gebruik te maken van vaste vragen en procedures zijn de kenmerken en kwaliteit van het instrument ook bekend en geborgd. Gestandaardiseerde instrumenten kunnen door meerdere scholen worden gebruikt, zodat de school tevens beschikt over gegevens waarmee de uitkomsten tegen de achtergrond van een grotere populatie geïnterpreteerd kunnen worden.

Valide en betrouwbaar

Valide houdt in dat het monitoringsinstrument daadwerkelijk meet wat wordt beoogd te meten. Anders gesteld: het instrument is valide als het meet wat wordt bedoeld. Dat betekent dat het een goed beeld geeft van de aandachtsgebieden: de ervaren en

feitelijke veiligheid en het welbevinden van de leerlingen. In hoeverre een instrument voldoet aan de eis van validiteit, blijkt uit methodologisch onderzoek. Het onderzoek maakt inzichtelijk dat wat de resultaten van het instrument laten zien, overeenstemt met wat de leerlingen die het instrument hebben ingevuld in werkelijkheid vinden. Dit onderzoek naar de validiteit is onderdeel van de documentatie van de aanbieder die het instrument heeft ontwikkeld.

Een instrument is betrouwbaar op het moment dat herhaling van de meting vergelijkbare uitkomsten laat zien. Dit betekent dat de uitkomsten niet afhankelijk zijn van toevallige vertekening, en bij herhaalde meting overeenkomende resultaten gevonden worden. Een betrouwbaar onderzoek is reproduceerbaar. De betrouwbaarheid van een monitoringsinstrument volgt uit methodologisch onderzoek dat onderdeel is van de documentatie van de aanbieder die het instrument ontwikkeld heeft.

Verantwoording kwaliteit instrument

Alle instrumenten die aan de eisen uit de amvb voldoen, kunnen door scholen worden ingezet om de veiligheid van leerlingen op school te meten. Er kan worden nagegaan of een monitoringsinstrument voldoet aan deze eisen door te kijken naar de documentatie van de aanbieder die het instrument heeft ontwikkeld.

4. Toepassing besluit in het Caribisch deel van Nederland

De Wet primair onderwijs BES en de Wet voortgezet onderwijs BES kennen ook de verplichting tot het monitoren van de veiligheid op school. Deze verplichting is op 1 januari 2018 in werking getreden.²⁷ Het is ook de bedoeling dat deze amvb in werking zal treden op Caribisch Nederland. De beoogde inwerkingtreding wordt te zijner tijd bekend gemaakt.

5. Gevoerd overleg; draagvlak

De inhoud van deze amvb is gebaseerd op de tekst zoals die staat in de toelichting bij de wet. Deze tekst is indertijd zorgvuldig afgestemd met scholen, de sectororganisaties en de inspectie. Nu, een aantal jaar na de inwerkingtreding van de wet, is er door de diverse partijen ervaring opgedaan bij de implementatie van de wet. Vanuit de wens om zo dicht mogelijk aan te sluiten bij de bestaande praktijk is bij de uitwerking van deze amvb opnieuw gesproken met belanghebbenden. Daarbij kwam naar voren dat de eisen zoals aangegeven in wet en memorie van toelichting waar nodig zijn verdisconteerd in de instrumenten die voor scholen beschikbaar zijn, en continuering van de eisen uit wet en memorie van toelichting een goed uitgangspunt is.

Met het vastleggen van deze vereisten in deze amvb wordt ook rekening gehouden met kleine scholen, zoals verzocht in de motie Bisschop c.s. in maart 2018.²⁸ Scholen hebben de ruimte om een keuze te maken die past binnen hun eigen (pedagogische) visie, de samenstelling van de school qua schooltypen, de aard van de leerlingenpopulatie, de thema's en risico's die zich op het terrein van de veiligheid voordoen, de beleidscyclus en de kwaliteitszorg. Dat leidt in sommige gevallen tot een invulling van de monitoringsverplichting als onderdeel van het brede kwaliteitszorgsysteem, door gebruik van één van de vele instrumenten die op de markt beschikbaar is, of van het door de school gebruikt anti-pestprogramma, en in andere gevallen maakt de school gebruik van een gratis monitoringstool. Voor alle, ook kleine, scholen betekent dit dat er ruime keuzemogelijkheden bestaan, die de school in staat stellen om een goede balans te vinden tussen belasting (en minimalisering daarvan door benutting van reeds bestaande instrumenten) en invulling van de monitoring die past bij de eigen situatie.

6. Internetconsultatie

PM

(Openbare internetconsultatie in 2019).

---

²⁷ Stb. 2017, 296.

²⁸ Kamerstukken II 2017/18, 29240, nr. 79.

7. Uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid

PM

8. Administratieve lasten en regeldruk

Onder administratieve lasten worden de kosten verstaan om te voldoen aan informatieverplichtingen aan de overheid, voortvloeiend uit wet- en regelgeving van de overheid. Administratieve lasten komen voort uit het verzamelen, bewerken, registreren, bewaren en ter beschikking stellen van informatie. Deze amvb brengt geen wijziging in de administratieve lasten met zich mee. Immers, scholen zijn op dit moment op basis van de wet ook reeds verplicht tot monitoren en dienen de uitkomsten daarvan met de inspectie te delen. De nadere specificatie in deze amvb van voorschriften waaraan de monitor dient te voldoen wijzigt niets ten aanzien van deze reeds bestaande informatieverplichtingen van de school aan de overheid. In de praktijk monitoren bijna alle scholen in het funderend onderwijs de veiligheid monitoren, maar het is op dit moment nog niet voor alle scholen vaste routine om de resultaten van de monitoring door te geven aan de inspectie. Over het afgelopen schooljaar (2017-2018) heeft respectievelijk circa zeventig en negentig procent van de scholen voor basis- en voortgezet onderwijs de gegevens actief aan de inspectie geleverd. Scholen die de gegevens op dit moment nog niet leveren aan de inspectie kunnen dat op eenvoudige wijze gaan doen door aan de instrumentenmakers en – leveranciers vooraf toestemming te geven de uitkomsten van de monitor aan de inspectie te zenden. De administratieve lasten die daarmee gepaard gaan zijn gering.

De regeldruk wordt onderscheiden in regeldrukkosten, werkbaarheid en gepercipieerd nut. Er is geen toename van de regeldruk, omdat wordt aangesloten bij de bestaande praktijk en sprake is van het hernieuwd vastleggen van reeds eerder (bij de wettelijke zorgplicht) geformuleerde criteria. Dit betekent dat instrumentenmakers van de monitors geen aanpassingen hoeven door te voeren en scholen ook geen ander beleid hoeven te gaan voeren.

9. Financiële gevolgen

Omdat er geen sprake is van een nieuwe verplichting en er ook met de invulling van de inhoudelijke vereisten aan de monitor direct wordt aangesloten bij de staande praktijk, zal deze amvb geen verdere financiële gevolgen hebben. Ditzelfde geldt voor de gevolgen voor de rijksbegroting.

10. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld. De beoogde inwerkingtreding van de artikel en I, II en III is het eerst volgende haalbare, vaste verandermoment. De artikel IV en V treden op een nog later te bepalen moment in werking.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel I

Aan het opschrift van hoofdstuk IIIa is de monitor veiligheid op school toegevoegd. Dit om de monitor een duidelijke plek te geven in het Besluit bekostiging WPO. Er wordt aangesloten bij dit hoofdstuk omdat dit hoofdstuk reeds ziet op het meten van bepaalde resultaten, waarbij ook een rol is weggelegd voor de inspectie. Dit sluit aan bij het monitoren van de veiligheid op school waar resultaten worden verzameld en de inspectie toezicht houdt.

Artikel 34.6a bevat de eisen die worden gesteld aan het monitoringsinstrument dat de veiligheid van de leerlingen op school meet. Meer achtergrond over de inhoud van deze begrippen is te vinden in paragraaf 3 van het algemeen deel van deze toelichting.

Onderdeel a bepaalt dat het instrument de ervaren en feitelijke veiligheid en het welbevinden van de leerlingen meet. Dit zijn de aandachtsgebieden, bedoeld in artikel 4c, derde lid, onderdeel a, WPO. Ten eerste wordt gemeten hoe de leerlingen de veiligheid op school ervaren, voelen leerlingen zich veilig op school. Het gaat erom hoe de leerlingen de school voor wat betreft de veiligheid beleven. Deze beleving kan afwijken van de feitelijke veiligheid waarvan op een school sprake is. Een voorbeeld van een vraag die kan worden gesteld is of leerlingen zich veilig voelen in de klas. Ten tweede wordt de feitelijke veiligheid gemeten, hier gaat het om de vraag of leerlingen situaties meemaken die leiden tot aantasting van de veiligheid op school. Een voorbeeld van een vraag die kan worden gesteld is of spullen van de leerling kapot zijn gemaakt. Ten derde wordt het welbevinden van de leerlingen gemeten. Bij het welbevinden van de leerlingen op school gaat het om de vraag of leerlingen zich prettig voelen op school. Een voorbeeld van een vraag die kan worden gesteld is of leerlingen het gevoel hebben zichzelf te kunnen zijn op school.

In onderdeel b wordt bepaald dat het instrument ten minste eens per schooljaar wordt afgenomen onder een representatief deel van de leerlingen. Doordat de monitor ten minste eens per schooljaar wordt afgenomen, zijn de resultaten actueel. Het begrip representatief betekent dat de met het instrument verzamelde gegevens een beeld geeft dat geldig is voor de gehele leerlingenpopulatie van de school. Dit beeld dient gebaseerd te zijn op de eigen ervaringen van de leerlingen. Voor een representatief beeld kunnen onder alle leerlingen of onder een deel dat een goede doorsnede is van de leerlingenpopulatie gegevens worden verzameld. De keuze van de school dient er toe te leiden dat aannemelijk is dat een beeld van de school wordt gegeven dat geldig is voor de gehele leerlingenpopulatie van de school. Het biedt voor scholen de ruimte om een instrument te kiezen dat past bij de situatie van de school. Bij het ondervragen van een deel van de leerlingen kan worden gedacht aan bevraging van een willekeurige selectie van leerlingen uit alle klassen of leerjaren of bevraging van leerlingen uit gespreide leerjaren, zoals leerjaar 1, 3, 5 enzovoorts. Van belang is dat niet steeds dezelfde deelverzameling van leerlingen bevraged wordt. Ook kan het niet zo zijn dat door de selectie van leerlingen bewust of onbewust groepen buiten beeld blijven waarvan vermoed had kunnen worden dat van een afwijkende situatie ten opzichte van de rest van de school sprake zou kunnen zijn.

Op basis van onderdeel c is het instrument gestandaardiseerd, valide en betrouwbaar. Gestandaardiseerd betekent dat het instrument gebruik maakt van vaste vragen en vaste procedures kent voor de afname, opslag, verwerking, analyse en interpretatie van gegevens. Door gebruik te maken van vaste vragen en procedures zijn de kenmerken en

kwaliteit van het instrument ook bekend en geborgd. Gestandaardiseerde instrumenten kunnen door meerdere scholen worden gebruikt, zodat de school tevens beschikt over gegevens waarmee de uitkomsten tegen de achtergrond van een grotere populatie geïnterpreteerd kan worden. Ten slotte is het instrument valide en betrouwbaar. Het instrument is valide als het inzicht geeft in de aandachtsgebieden uit onderdeel a: de ervaren en feitelijke veiligheid en het welbevinden van de leerlingen. Het instrument meet dan wat wordt bedoeld. In hoeverre een instrument voldoet aan de eis van validiteit blijkt uit methodologisch onderzoek. Het onderzoek maakt inzichtelijk dat wat de resultaten van het instrument laten zien, overeenstemt met wat de leerlingen die het instrument hebben ingevuld in werkelijkheid vinden. Voorts is het instrument betrouwbaar als het onderzoek reproduceerbaar is. Dit betekent dat de uitkomsten niet afhankelijk zijn van toevallige vertekening, en bij herhaalde meting overeenkomende resultaten worden gevonden.

Alle instrumenten die aan de eisen uit de amvb voldoen, kunnen door scholen worden ingezet om de veiligheid van leerlingen op school te meten. Of een monitoringsinstrument voldoet aan de eisen, blijkt uit de documentatie van de aanbieder die het instrument heeft ontwikkeld.

Artikel II

Aan het opschrift van hoofdstuk IV is de monitor veiligheid op school toegevoegd. Dit om de monitor een duidelijke plek te geven in het Inrichtingsbesluit WVO. Er wordt aangesloten bij dit hoofdstuk omdat dit hoofdstuk reeds ziet op het meten van bepaalde resultaten, waarbij ook een rol is weggelegd voor de inspectie. Dit sluit aan bij het monitoren van de veiligheid op school waar resultaten worden verzameld en de inspectie toezicht houdt.

Zie voor artikel 37b1 de toelichting bij artikel I, met dien verstande dat het gaat om de aandachtsgebieden, bedoeld in artikel 3b, derde lid, onderdeel a, WVO.

Artikel III

Aan het Besluit bekostiging WEC is een nieuw hoofdstuk toegevoegd 'Overige bepalingen'. Er is voor gekozen om een nieuw hoofdstuk toe te voegen aangezien de huidige hoofdstukken geen uitkomst bieden voor een juiste plaatsing van de monitor in het besluit. Door het hoofdstuk te betitelen met 'Overige bepalingen' wordt er voor gezorgd dat er in de toekomst mogelijk ook andere bepalingen kunnen worden toegevoegd die niet op andere wijze zijn in te passen in het Besluit bekostiging WEC.

Zie voor artikel 48 de toelichting bij artikel I, met dien verstande dat het gaat om de aandachtsgebieden, bedoeld in artikel 5a, derde lid, onderdeel a, WEC.

Artikel IV

Aan het Besluit bekostiging WPO BES is een nieuw hoofdstuk toegevoegd 'Overige bepalingen'. Er is voor gekozen om een nieuw hoofdstuk toe te voegen aangezien de huidige hoofdstukken geen uitkomst bieden voor een juiste plaatsing van de monitor in het besluit. Door het hoofdstuk te betitelen met 'Overige bepalingen' wordt er voor gezorgd dat er in de toekomst mogelijk ook andere bepalingen kunnen worden toegevoegd die niet op andere wijze zijn in te passen in het Besluit bekostiging WPO BES.

Zie voor artikel 25a de toelichting bij artikel I, met dien verstande dat het gaat om de aandachtsgebieden, bedoeld in artikel 6a, derde lid, onderdeel a, WPO BES.

Artikel V

Aan het Inrichtingsbesluit WVO BES is een nieuw hoofdstuk toegevoegd 'Overige bepalingen'. Er is voor gekozen om een nieuw hoofdstuk toe te voegen aangezien de huidige hoofdstukken geen uitkomst bieden voor een juiste plaatsing van de monitor in het besluit. Door het hoofdstuk te betitelen met 'Overige bepalingen' wordt er voor gezorgd dat er in de toekomst mogelijk ook andere bepalingen kunnen worden toegevoegd die niet op andere wijze zijn in te passen in het Inrichtingsbesluit WVO BES.

Zie voor artikel 35a de toelichting bij artikel I, met dien verstande dat het gaat om de aandachtsgebieden, bedoeld in artikel 4a, derde lid, onderdeel a, WVO BES.

Artikel VI

Dit besluit treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld. De beoogde inwerkingtreding van de artikel en I, II en III is het eerst volgende haalbare, vaste verandermoment. De artikel IV en V treden op een nog later te bepalen moment in werking.

De Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media,

Arie Slob